

Мельник С.О.,
*здобувач вищої освіти Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського*
Науковий керівник: Кудерська Н. І.,
*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

З початком повномасштабного вторгнення роль прокуратури у здійсненні захисту прав і свобод людини і громадянина значно зросла. Найвищою цінністю в діяльності прокуратури є людина, повага до її прав і свобод, а також повага до її честі та гідності, другою основною цінністю діяльності прокуратури є наявність незалежності у діяльності прокурора оскільки це забезпечує прокурорам можливість виконувати свої посадові обов'язки без зовнішнього або внутрішнього впливу [7] У зв'язку з нинішніми подіями в органів прокуратури збільшився обсяг роботи не тільки у сфері кримінального провадження, але й у військовій оборонній та антикорупційних сферах, здійсненні міжнародної співпраці з міжнародними партнерами для подолання наслідків війни та притягнення воєнних злочинців до відповідальності.

Прокуратура України є відокремленим органом державної влади у складі правоохоронних органів, що здійснює забезпечення протидії незаконних посягань на суспільство, державу порушення її конституційного ладу, а також права та свободи людини і громадянина та фундаментальні засади демократичного устрою способами, що передбачені законодавством. Прокуратура діє відповідно до Конституції України і не є частиною судової або виконавчої гілки влади. Прокуратура відповідно до своїх завдань не є органом

державної влади, що здійснює, судочинство, але є зацікавлено у вирішенні того чи іншого судового спору [3, с.273-274].

У зв'язку з запровадження воєнного стану прокуратура України здійснює документування воєнних злочинів та внесення всіх обставин злочинів до Єдиного реєстру досудового слідства, що стосуються порушення територіальної цілісності і недоторканності України та інших злочинів [6].

Офіс Генерального прокурора активно співпрацює з закордонними партнерами України для якнайшвидшого проведення розслідування тих чи інших злочинів, що були вчинені військовими РФ. Так, одним із ключових суб'єктів документування воєнних злочинів є французькі колеги України, що в другій половині 2022-го року були на території Харківської та Київської областей [4]. Регіональні прокуратури діють відповідно до Конституції України, погоджених Верховною Радою України міжнародно-правових договорів, наказів Генерального прокурора, указів Президента України, а також інших нормативно-правових актів які закріплюють і регулюють діяльність прокуратури України. [6] Після атестації прокурорів, що була проведена на початку 2020 року, в Україні запрацювали нові окружні прокуратури, система яких побудована з урахуванням відповідно до організаційного а також функціонального аналізу, що був проведений спільно з європейськими колегами з Ради Європи [1].

Інститут спеціалізованих прокуратур реалізує захист прав людини і громадянина. Так, Спеціалізована антикорупційна прокуратура реалізовує головні завдання протидії проявам корупції в Україні, зокрема захист особи, громадянського суспільства та держави від вчинення іншими суб'єктами кримінальних правопорушень, забезпечення механізму відшкодування завданих збитків в інтересі держави тощо, при цьому здійснює міжнародне співробітництво. А Спеціалізована екологічна прокуратура (на правах

Департаменту) забезпечує протидію проявам злочинів, що стосується навколишнього середовища та екології.

Для запровадження змін в правовому забезпеченні діяльності органів обласних прокуратур варто звернути увагу на досить позитивний досвід Німеччини. Оскільки в Німеччині функції прокуратури здійснюються так званим Генеральним прокурором Федерації. Тобто прокурор безпосередньо бере участь у здійсненні судочинства у кримінальних справах. У сучасній Німеччині Федеральна Прокуратура діє у складі Верховного Суду з самого початку існування прокуратури ФРН діяла у складі Міністерства юстиції а не правоохоронним органам [5, с.77].

Створення Військової юстиції в Україні передбачає реалізацію положення, що визначені у визначеній Стратегії національної безпеки України і зміцнення взаємовигідного співробітництва з Північноатлантичним Альянсом для того, щоб Україна змогла отримати статус рівноправного учасника НАТО [2, с.46-50]

Вперше в органах прокуратури було ухвалено та затверджено Стратегію розвитку прокуратури на 2021-2023 роки [7]. Незважаючи на воєнний стан реалізація реформи органів прокуратури України триває: відбулися зміни в обов'язках прокуратури відповідно до міжнародних стандартів діяльності прокуратури і також в межах проведених реформ було позбавлено функції нагляду та дотримання і виконання законів із заснуванням Державного Бюро Розслідувань і здійснювати діяльність у сфері досудового слідства.

Список використаних джерел:

1. В Україні розпочали роботу нові окружні прокуратури. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/v-ukrayini-rozpochali-robotu-novi-okruchni-prokuraturi-1744456.html>

2. Зінченко О. Г. Організаційно-правова діяльність органів прокуратури зі зверненнями громадян. Захист прав людини: міжнародний та вітчизняний досвід: матеріали (2019): 251 с. С.45-51.

3. Куцик Д.В. Збірник наукових матеріалів східної міжнародної науково-практичної інтернет – конференції. Місце прокуратури в системі органів державної влади. С.273-279

4. Літвінова І. Ф., Ципан А. С. Співпраця міжнародної спільноти та Офісу Генерального прокурора України щодо розслідування воєнних злочинів, скоєних російською федерацією Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції С. 309-311

5. Мазурик Р. В. Зарубіжний досвід адмін-правового забезпечення організації та діяльності регіональної прокуратури. Knowledge, Education, Law, Management 2020 № 4 (32), vol. 2 С.75-81.

6. Попадіна, Ю. Ю. Організація та діяльність органів прокуратури в умовах воєнного стану Українське суспільство в умовах воєнного стану: сучасні виклики та напрямки розвитку : матеріали Всеукр. наук. конф. молодих вчених (м. Одеса, 6 червня 2022 р.) С.177-179.

7. Стратегія розвитку прокуратури на 2021-2023 роки URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki>

Чорна В. В.,
*здобувач вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*
Науковий керівник: Кудерська Н. І.,
*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ, НАБУТТЯ, ПРИПИНЕННЯ

Громадянство є одним з ключових понять, що визначає юридичний статус особи та її особливий зв'язок з державою. Для кожної людини громадянство має велике значення, оскільки воно визначає не лише права та обов'язки, але й ідентичність, належність до певної спільноти, а також є джерелом захисту особистих інтересів, важливим для побудови правової країни, забезпечення гармонійних відносин між державою та її громадянами, що є актуальним повсякчас.

Становлення інституту громадянства пов'язане з історією людства та розвитком державності. Основними етапами розвитку інституту громадянства є така доба, як античність, тобто у Стародавній Греції і Римі громадянство було віддане лише вільним людям, які мали певний рівень майнового стану та відповідний соціальний статус. Громадянство було необхідним для участі в політичному житті та здійснення політичної влади. У середньовіччі до прикладу в період феодалізму громадянство не мало особливого значення, оскільки люди жили відповідно до соціального стану, а не за національною приналежністю. Однак, з поширенням централізованих держав почали виникати перші форми національного громадянства, що ґрунтувались на спільній мові, території та історичній спадщині. Уже у новому часі, у XVIII столітті інститут громадянства набув сучасного значення, яке базується на принципах свободи, рівності та прав людини [1, с.15]. Він став необхідним для реалізації політичних та громадських